

Рекомендована д. фармац. наук, проф. А. А. Котвіцькою

УДК 615.242.012:66.09

МОНІТОРИНГ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРОТИВИРАЗКОВИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

© Д. Т. Грушковська

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Резюме: досліджено асортиментну структуру противиразкових лікарських засобів на фармацевтичному ринку України та встановлено тенденції його розвитку.

Ключові слова: виразкова хвороба шлунка, лікарські засоби, товарний асортимент, країни-виробники.

Вступ. Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки є однією з найбільш поширених захворювань у клініці внутрішніх хвороб і становить серйозну проблему для охорони здоров'я, оскільки має хронічний характер, часто рецидивує і дає численні ускладнення, що призводить до значних витрат на лікування і підтримання ремісії. За даними різних авторів, від недуги страждає 10–20 % населення. Тенденція до виникнення пептичних виразок у дієздатному віці, часто зумовлюючи тимчасову, а нерідко і стійку втрату працездатності, робить цю хворобу значною соціальною проблемою [3, 5].

Останнім часом інтерес науковців до вказаної проблеми відображено в наукових дослідженнях щодо опрацювання формулярних списків та аналізу схем типової фармакотерапії виразкової хвороби шлунка [1, 6].

Мета роботи – вивчити асортиментну структуру та цінову кон'юнктуру вітчизняного ринку противиразкових лікарських засобів та встановити тенденції його розвитку.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано методи інформаційного пошуку, маркетингового аналізу та узагальнення даних.

Результати й обговорення. Згідно з АТХ-класифікацією лікарські засоби для лікування виразкової хвороби відносять до групи А «Препарати, що впливають на травний тракт і обмін речовин» і формують підгрупу А02В «Препарати для лікування виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки і гастроєзофагальної рефлюксної хвороби». Найбільшу частку займає підгрупа А02В С «Інгібітори протонної помпи», яка на сьогодні складається з 6 фармакотерапевтичних груп і 110 позицій лікарських засобів. На другому місці за обсягом товарного асортименту є підгрупа А02В А «Блокатори H₂-гістамінових рецепторів», питома вага якої становить 20,5 % і представлена 36 препаратами (рис.1).

Асортимент противиразкових препаратів на вітчизняному ринку на сьогодні формується переважно за рахунок препаратів іноземного виробництва (75 %), тоді як частка вітчизняних препаратів становить 25 %. У 2013 році ринковий асортимент ліків групи А02В формували 61 виробник з 17 країн. Найбільша кількість препаратів зареєстрована 29-ма фірмами Індії – 48 найменувань. Україна в даному сегменті ринку представлена також 12-ма виробниками, але із значно меншою кількістю препаратів – 28 позицій (рис. 2).

Для вивчення асортиментної та цінової політики стосовно противиразкових лікарських засобів групи А02В проведено порівняльний аналіз оптових пропозицій на початку 2012 і 2013 рр., використовуючи дані, представлені в «Програмному комплексі Аптека». В ході аналізу проведено позиціонування торгових назв лікарських засобів, а саме визначено кількість пропонованих лікарських засобів, повноту та стійкість їх асортименту [2, 4].

За аналізований період характер пропозицій посередників був досить лабільний.

Аналіз повноти використання асортименту противиразкових лікарських засобів оптового сегмента показав, що не зважаючи на те, скільки препаратів групи А02В зареєстровано в кожному з проаналізованих нами місяців, повнота використання асортименту залишається однаковою, тобто коефіцієнт повноти $K_p=72\%$.

Окремо необхідно розглянути групу «Комбіновані противиразкові препарати». Динаміка реєстрації даних препаратів за аналізований період була однаковою – 6 позицій. Проте на оптовому ринку з 6 препаратів зовсім не представлені. Можливо, це пов'язано з тим, що ці препарати не увійшли до «Протоколу надання медичної допомоги хворим на неускладнену виразкову хворобу та інші пептичні виразки шлунка та/або дванадцятипалої кишки», затвердженого 13.06.2005, наказ № 271, хоча вони

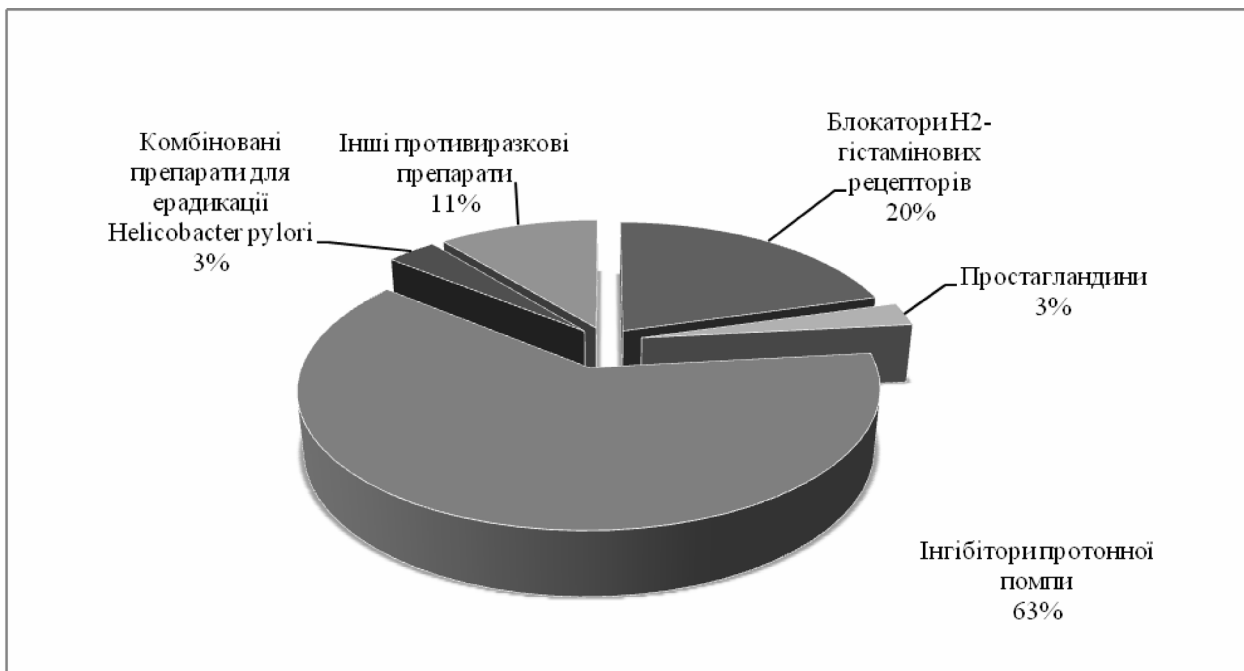

Рис. 1. Структура зареєстрованих в Україні противиразкових лікарських засобів.

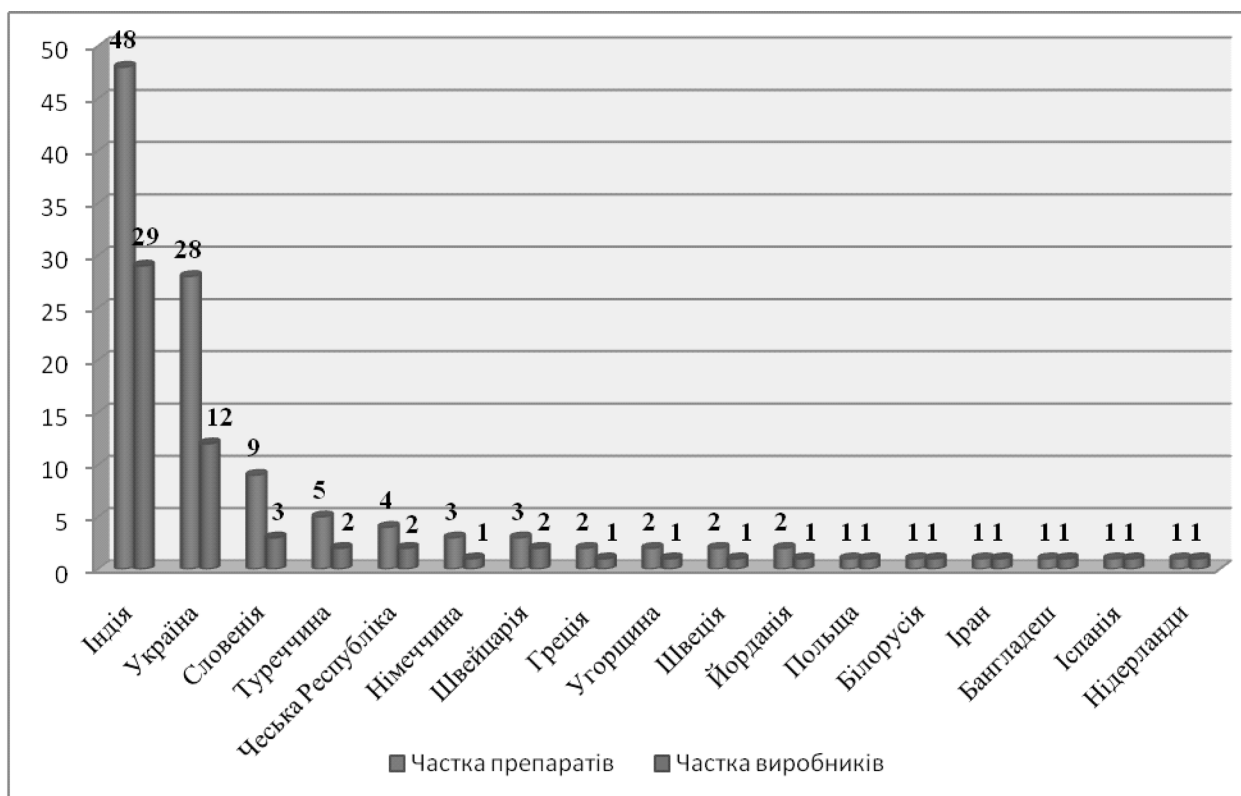

Рис. 2. Аналіз асортименту противиразкових препаратів, зареєстрованих в Україні.

включені до «Державного формуляру лікарських засобів».

На наступному етапі дослідження проведено аналіз цінової кон'юнктури ринку досліджуваних противиразкових препаратів. Вивчено динамі-

ку середніх цін противиразкових ЛЗ за упаковку за період 2012–2013 роки.

На основі проведених розрахунків встановлено, що Кр2012/2013 для противиразкових препаратів в середньому становить 1,005. Од-

нак ціни на окремі препарати коливалися в значних межах – від 0,79 до 1,38.

У 60 % досліджуваних препаратів коефіцієнт зростання ціни у 2013 році був значно вищий, ніж середньостатистичний для всіх медикаментів по Україні. У 32,2 % проаналізованих позицій коефіцієнт зростання ціни опустився нижче одиниці, тобто ціна препарату зменшилася відносно 2012 року. Також у 33 % позицій ціна не змінилася порівняно з попереднім 2012 роком, коефіцієнт зростання ціни залишився на рівні одиниці. І лише у 26,8 % позицій коефіцієнт зростання ціни збільшився (табл. 1).

Опрацьовано динаміку середніх цін противиразкових ЛЗ за упаковку за період 2012–2013 рр. Встановлено, що вартість противиразкових ЛЗ на оптовому ринку за аналізований період зменшилася в середньому на 0,5 %, коефіцієнт зростання ціни на окремі ліки коливався в межах від 0,79 до 1,38. У 2013 р. порівняно з 2012 р. найбільше зменшилася ціна на «Нексіум» табл. 20 мг № 14 (виробництва АстраЗенека (Швеція)) майже на 21 % (43,7 грн). Найбільше зросли ціни на «Рабепразол» табл. 20 мг № 20 (виробник Здоров'я (Україна, Харків)) 38 % (6,13 грн).

Таблиця 1. Приклади препаратів з найбільшим і найменшим коефіцієнтом зростання ціни

Назва препарату	Виробник	2012 р.			2012/2013 р.
		ціна max грн	ціна min грн	ціна сер. грн	Кр
Коефіцієнти зростання ціни більше 1,0 – 30 позицій лікарських засобів, з них найвищі Кр:					
Рабепразол табл. п/о 20 мг №20	Здоров'я (Україна, Харків)	23,86	8,33	16,1	1,38
Пульцет табл. п/о 40 мг №14	Нобель (Турція)	70	20	45	1,33
Рабелок табл. п/о 20 мг №10	Каділа(Індія)	37,27	25,63	31,45	1,27
Омепразол капс. 20 мг №10	Дарниця (Україна, Київ)	7,03	1,27	4,15	1,21
Лансопразол капс. 30 мг №30	Луганський ХФЗ (Україна, Луганськ)	40	32,23	36,12	1,18
Рабімак табл. п/о 20 мг №14	Маклеодс Фармацевтікал ЛТД (Індія)	32,34	19,39	25,87	1,16
Коефіцієнти зростання ціни менше 1,0 – 36 позицій лікарських засобів, з них найнищі Кр:					
Пантокар табл. п/о 40 мг №30	Мікролаб (Індія)	63,42	56,84	60,13	0,94
Паріет табл. п/о 20 мг №14	Джонсон&Джонсон (Росія)	354,89	259,48	307,2	0,93
Лосід капс. 20 мг №100	Фламінго (Індія)	94,21	73,98	84,1	0,93
Проксіум табл. п/о 40 мг №30	Вега (Україна, Харків)	80,79	54,45	67,62	0,88
Нексіум табл. п/о 20 мг №14	Астра Зенека (Швеція)	245,97	168,76	207,4	0,79

Висновки. Проведено аналіз динаміки структури асортименту зареєстрованих в Україні препаратів для лікування виразки шлунка та дванадцятипалої кишки. Результати свідчать про тенденцію збільшення частки ринку вітчизняних гастроентерологічних лікарських засобів, що пояснюється доступністю цін, розширенням асортименту і обсягів виробництва.

Проаналізовано пропозиції постачальників на оптовому сегменті вітчизняного фармацевтичного ринку. За аналізований період характер пропозицій посередників був досить лабільний.

Розраховано і проаналізовано коефіцієнти зростання ціни (Кр) для оцінки доступності вказаної групи лікарських засобів. Опрацьовано динаміку середніх цін противиразкових ЛЗ за упаковку за період 2012–2013 рр.

Література

1. Гром О. Л. Комплексне маркетингове вивчення ринку гастроентерологічних лікарських засобів / О. Л. Гром, В. Я. Сятиня, Я. О. Гром // Фарм. журнал. – № 4. – С. 71–75.
2. Громовик Б. П. Менеджмент і маркетинг у фармації: підручник / Б. П. Громовик, Г. Д. Гасюк, О. Р. Левицька; за ред. Б. П. Громовика. – К. : Медицина, 2008. – 752 с.
3. Клінічна гастроентерологія / Н. В. Харченко, Г. А. Анохіна, Н. Д. Опанасюк та ін.; за ред. Н. В. Харченко. – К. : Здоров'я, 2000. – 448 с.
4. Коріневська Г. М. Маркетингові дослідження ринку препаратів / Г. М. Коріневська, О. В. Тригубчак // Фарм. часопис. – 2011. – № 3. – С. 94–98.
5. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів / за ред. д-ра мед. наук, проф. Ю. М. Мостового. – вид. сьоме, доп. і перероб. – Вінниця : ДП ДКФ, 2005. – 480 с.
6. Сятиня В. Я. Аналіз захворюваності та схеми типової фармакотерапії виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки / В. Я. Сятиня, Г. С. Новак // Економічна освіта та наука: досвід та перспективи розвитку: матеріали наук. – практ. конф. – Х., 2007. – С. 348.

МОНИТОРИНГ ОТЕЧЕСТВЕННОГО РЫНКА ПРОТИВОЯЗВЕННЫХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ

Д. Т. Грушковская

Львовский национальный медицинский университет имени Данила Галицкого

Резюме: исследовано ассортиментную структуру отечественного рынка противоязвенных лекарственных средств на фармацевтическом рынке Украины и установлено тенденции его развития.

Ключевые слова: язвенная болезнь желудка, лекарственные средства, товарный ассортимент, страны-производители.

MONITORING OF DOMESTIC MARKET ANTIULCER DRUGS

D. T. Hrushkovska

Lviv National Medical University by Danylo Halytsky

Summary: assortment structure of the domestic market antiulcer drugs in the pharmaceutical market of Ukraine was investigated and its trends was set.

Key words: stomach ulcer, drugs, product portfolio, producing countries.

Отримано 30.01.14